Dosarul nr. 2-1195/2024
2-24119609-18-2-22102024

H O T Ă R Â R E
În numele Legii

19 iunie 2025 **or. Căușeni**

Judecătoria Căușeni (sediul Central)
Instanța compusă din:
Președinte de ședință, judecător **Ina ȚÎBÎRNĂ**
Grefier **Iulia RAILEAN**

cu participarea: reprezentantului reclamantei – avocatul Butescu Tudor (mandatul Seria MA nr.********** din *****), reprezentantului pârâtei – avocatul Grigoraș Renat (mandatul Seria MA nr. ***** din *****); în lipsa: reclamantei – Toderașco Maraș Natalia, pârâtei – Cazac Aliona, intervenientului accesoriu – notarul Cramarenco Valentina, citați legal,

în sediul instanței, în ședință publică, în limba de stat, a examinat cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Toderașco Maraș Natalia împotriva lui Cazac Aliona, intervenient accesoriu – notarul Cramarenco Valentina, cu privire la constatarea faptului acceptării succesiunii după decesul lui Toderașco Luchia și declararea nulității testamentului întocmit la ***** de Toderașco Luchia, autentificat notarial și înregistrat cu nr. ***** din *****,

A C O N S T A T A T :

<u>Argumentele participanților la proces</u>:

1. La 22 octombrie 2024 Toderașco Maraș Natalia, a depus, prin intermediul reprezentantului său, avocatul Butescu Tudor, cerere de chemare în judecată împotriva lui Cazac Aliona, intervenient accesoriu – notarul Cramarenco Valentina, cu privire la constatarea faptului acceptării succesiunii după decesul lui Toderașco Luchia și declararea nulității testamentului întocmit la ***** de Toderașco Luchia, autentificat notarial și înregistrat cu nr. ***** din *****.
2. În motivarea acțiunii, reprezentantul reclamantei a indicat că, în fapt, Toderașco Maraș Natalia la 24 septembrie 2024 s-a adresat la Biroul Notarului Valentina Cramarenco din or. *****, în calitate de descendent a defunctei, mama – Toderașco Luchia, IDNP *****, născută la data de ***** în satul *****, județul *****, *****, care a decedat la data de *****, fapt confirmat prin Certificatul de deces Seria/Nr. ***** eliberat la data de ***** de Primăria satului *****, raionul *****.
3. De asemenea, reprezentantul reclamantei a indicat că, după decesul mamei sale, reclamanta, Toderașco Maraş Natalia, a aflat că mama sa, Toderașco Luchia, când era în viață, a întocmit un testament care a fost prezentat notarului de către fiica defunctei, Cazac Aliona, la dosarul succesoral deschis la cererea acesteia. Testamentul respectiv a fost

autentificat de către notarul Cramarenco Valentina și înregistrat cu nr. ***** în data de *****.

4. Astfel, testamentul enunțat i-a fost prezentat de către notar la data de 17.09.2024 și reclamanta a făcut cunoștință cu textul acestuia, totodată a luat în considerare că Testamentul autentificat cu nr. ***** la ***** de către notarul Cramarenco Valentina, cu sediul biroului în or. Căușeni, str. Meșterul Stanciu, nr. 3, include dispoziția prin care toată averea de bază ce i-a aparținut testatoarei este testată fiicei acesteia, Cazac Aliona, domiciliată în satul *****, raionul *****, str. *****, nr. *****.
5. În același sens, reprezentantul reclamantei a indicat că, în rezultatul citirii Testamentului nr. ***** din *****, reclamanta, Toderasco Maraş Natalia, în calitate de descendent a defunctei Toderasco Luchia, născută la data de ***** și decedată la data de *****, ultimul domiciliu al căreia a fost în satul *****, raionul *****, str. *****, nr. *****, nu este indicată ca moștenitoare la toată averea mamei sale fără excepții, în temeiul faptului că mama sa nu o dată i-a spus că ea este unica moștenitoare la averea ce îi va aparține, motiv pentru care, în situația descrisă, ea are rezerve în privința faptului că testamentul este semnat de mama sa.
6. Astfel, din motivul enunțat mai sus, reprezentantul reclamantei a relevat că reclamanta are dubii privitor la faptul că testamentul ce i-a fost prezentat pentru citire a fost semnat de mama sa, Toderașco Luchia, ca ultima ei voință, iar din acest considerent a hotărât să se adreseze în instanța de judecată pentru anularea testamentului nr. ***** din *****, or, în cazul în care testamentul enunțat nu conține ultima voință a mamei sale, Toderașco Luchia, decedată la data de *****, cu privire la desemnarea unicului moștenitor testamentar la averea sa pentru reclamanta Toderașco Maraş Natalia, aceasta nu constituie voința incontestabilă a mamei sale expusă în testamentul vizat mai sus.
7. De asemenea, în opinia reprezentantul reclamantei, testamentul prezentat ca fiind întocmit de mama reclamantei nu reprezintă dovada ultimei ei voințe așternute pe hârtie, având în vedere existența a trei moștenitori de clasa I, iar din acest motiv reclamanta interpretează testamentul indicat mai sus ca o falsă desemnare a unicului moștenitor testamentar la averea defunctei.
8. În acest sens, reprezentantul reclamantei, în temeiul obiecțiilor enunțate mai sus, și-a exprimat dezacordul ca unicului moștenitor testamentar, Cazac Aliona, desemnat în testament, să i se elibereze certificat în calitatea acesteia de unic moștenitor testamentar, iar, astfel, a solicitat amânarea eliberării certificatului respectiv pe un termen prevăzut de lege, totodată indicând că reclamanta anterior nu s-a adresat în instanțele de judecată cu privire la anularea actului respectiv, însă acum s-a hotărât să se adreseze cu cerere privind suspendarea eliberării succesiunii și a nulității testamentului nr. ***** din *****.
9. Subsecvent, reprezentantul reclamantei a indicat că, în conformitate cu buletinul de identitate nr. ***** eliberat pe numele reclamantei Toderașco Maraş Natalia, domiciliul acesteia este înregistrat în raionul *****, satul *****, str. *****, nr.*****, dar în conformitate cu adeverința nr. ***** din***** este indicat numărul casei ***** și nu*****. La fel, a indicat că din anul 1995 ea împreună cu copiii locuiește în Turcia, soțul său fiind decedat.
10. Mai mult, reprezentantul reclamantei a susținut că, în prezent, la biroul notarului Cramarenco Valentina este înregistrat Testamentul nr. ***** din ***** pe numele Cazac

Aliona, data nașterii *****, care nu a intrat în posesia patrimoniului, iar certificatul de moștenitor nu s-a eliberat nimănui. Totodată, notarul a refuzat să deschidă procedura succesorală și să-i elibereze certificatul de moștenitor legal, pe motiv că la data de 24.04.2024 reclamanta s-a adresat la notarul Cramarenco Valentina cu declarații privind interpretarea testamentului și din acest considerent s-a adresat în instanța de judecată pentru anularea testamentului.

11. În drept, în susținerea poziției sale, reprezentantul reclamantei a citat prevederile articolului 16 din Codul civil, articolului 1440 din Codul civil (versiunea până la modernizare, care era în vigoare la data deschiderii succesiunii), articolului 1516 alin. (3) și (4) din Codul civil (versiunea până la modernizare, care era în vigoare la data deschiderii succesiunii), articolului 1517 din Codul civil (versiunea până la modernizare, care era în vigoare la data deschiderii succesiunii), precum și ale articolelor 280, 281 alin. (1), alin. (2) lit. f), 282-285 din Codul de procedură civilă.

12. Astfel, reprezentantul reclamantei, avocatul Butescu Tudor, a solicitat să fie constatat faptul acceptării de către petiționara Toderașco Maraș Natalia a succesiunii mamei sale, Toderașco Luchia, decedată la *****. La fel, a solicitat să fie anulat testamentul autentificat cu nr. ***** la *****, cu suspendarea eliberării succesiunii și administrarea procedurii succesorale la întocmirea ei în conformitate cu legea care era în vigoare la data deschiderii succesiunii.

13. La 26 februarie 2025 intervenientul accesoriu, notarul Cramarenco Valentina, a depus ***referință*** la cererea de chemare în judecată, formulând obiecții împotriva acțiunii reclamantei, pe care o consideră neîntemeiată și pasibilă de a fi respinsă, iar în susținerea acestei poziții a indicat că pretenția reclamantei prin aceasta a solicitat constatarea faptului acceptării succesiunii rămase după decesul mamei sale nu este fundamentată legal, or, analizând cuprinsul cererii de chemare în judecată, reclamanta, în susținerea pretențiilor sale, a făcut trimitere la dispozițiile Codului civil în vigoare până la modernizarea acestuia, aplicabile moștenirii persoanelor care au decedat până la data de 1 martie 2019, însă, având în vedere că decesul defunctei Toderașco Luchia a survenit la 6 martie 2020, în acest caz legea aplicabilă succesiunii este cea de la momentul deschiderii moștenirii, adică prevederile Codului civil în redacția modernizată și nicidecum varianta de până la modernizare cum apreciază reclamanta.

14. Prin urmare, intervenientul accesoriu a opinat că succesiunea deschisă după decesul persoanei ce a lăsat moștenirea este guvernată de prevederile Codului civil în redacția Legii care guvernează procedurile succesorale de transmitere a patrimoniului persoanelor care au decedat din 01.03.2019 până în prezent, iar din acest motiv consideră că acțiunea reclamantei este din start greșit formulată și urmează a fi respinsă ca neîntemeiată.

15. În acest sens, deși reclamanta solicită să fie constatat faptul acceptării succesiunii rămase după decesul defunctei, potrivit noilor reglementări legiuitorul a consacrat principiul dobândirii de plin drept a moștenirii, fiind abandonat principiul renunțării implicite (prin neacceptare în termen de 6 luni de la decesul persoanei ce a lăsat moștenirea), iar, astfel, întrucât reclamanta se află în eroare cu privire la normele aplicabile în materie, de aici rezultă și solicitările aberante ale acesteia legate de succesiunea rămasă după decesul mamei sale. Or, în accepțiunea reclamantei, „hotărârea judecătorească privind constatarea faptului acceptării succesiunii trebuie să servească

drept temei pentru deschiderea procedurii succesorale după decesul mamei sale și eliberarea pe numele său a certificatul de moștenitor legal asupra averii succesorale rămase după decesul ei" , însă noile reglementări din materie succesorală se manifestă prin „renunțarea la prezumția renunțării", adică prin instituirea prezumției acceptării moștenirii, cu condiția ca succesorul să nu fie nedemn şi/sau să nu fie dezmoștenit prin testament (fie expres, fie tacit - prin excluderea acestuia din cercul de moștenitori). În acest fel, legiuitorul renunță la termenul de opțiune succesorală de 6 (șase) luni, astfel cum a fost prevăzut la articolul 1517 din Codul civil (varianta până la modernizare). Totodată, potrivit noilor reglementări, care sunt aplicabile în speță, moștenitorul îşi poate manifesta voința de acceptare a moștenirii prin două modalități: - expres, potrivit alin. (3) al articolului 2390 din Codul civil, prin depunerea unei declarații de acceptare a moștenirii în formă autentică la notarul care desfășoară procedura succesorală înainte de expirarea termenului de renunțare; - implicit, prin nerenunțarea la succesiune în termenul prevăzut de lege, care este de 3 luni de la momentul când a aflat despre moștenire și despre temeiul chemării la moștenire. De asemenea, potrivit alin. (2) al articolului 2390 din Codul civil, la expirarea termenului de renunțare, moștenirea se consideră acceptată de către moștenitor.

16. În speță, intervenientul accesoriu a indicat că după decesul cet. Toderașco Luchia, la cererea persoanei care a justificat interesul legitim, Cazac Aliona, la notar a fost pornit dosarul succesoral nr. 699628/38.2022 pentru moștenirea întregii averi ce a aparținut defunctei.
17. Totodată, s-a constatat că defuncta a întocmit testament și anume cel prezentat de către moștenitoarea Cazac Aliona, autentificat cu nr. ***** la ***** de către notarul Cramarenco Valentina, cu sediul biroului în or. *****, str. Meșterul Stanciu, nr. 3 (denumit în continuare „Testamentul nr. *****").
18. Astfel, intervenientul accesoriu a susținut că, în urma investigațiilor efectuate în cadrul procedurii succesorale, s-a constatat că defuncta a avut 3 (trei) copii: fiica Serova Margarita, cetățean al Republicii Moldova, născută la data de*****, domiciliată pe str. *****, nr. *****, satul *****, raionul *****, Republica Moldova, având numărul de identificare (IDNP) *****; fiica Toderașco Maraş Natalia, cetățean al Republicii Moldova, născută la data de *****, pe str. *****, nr. *****, satul *****, raionul *****, Republica Moldova, având numărul de identificare (IDNP) *****; și fiica Cazac Aliona, cetățean al Republicii Moldova, născută la data de *****, pe str. *****, nr. *****, satul *****, raionul *****, Republica Moldova.
19. În continuare, intervenientul accesoriu a menționat că informația despre deschiderea dosarului succesoral a fost publicată la data de 01.08.2022 pe pagina web a Camerei Notariale, așa cum prevede articolul 71 din Legea 246/2018 privind procedura notarială (denumită în continuare Legea privind procedura notarială), iar eliberarea certificatului de moștenitor a fost planificată, în prealabil, la expirarea termenului de cel puțin 6 (șase) luni din data publicării avizului, cu condiția constatării, cu certitudine, a faptelor necesare pentru justificarea cererii privind eliberarea certificatului.
20. Totodată, conform articolului 74 din Legea privind procedura notarială, la notar au fost invitate toate persoanele interesate, inclusiv descendenții defunctei, în vederea

parcurgerii procedurii de citire a testamentului, pentru a face cunoștință cu conținutul dispozițiilor sale și pentru a înțelege în mod concret dacă prin dispozițiile acestuia au fost excluși (exheredaţi/dezmoșteniți) de la succesiunea defunctei.

21. Sub acest aspect, intervenientul accesoriu a indicat că fiica defunctei, Serova Margarita, s-a prezentat personal la notar, unde a făcut cunoștință cu dispozițiile testamentului întocmit de către defunctă și, totodată, a declarat că nu are obiecții în acest sens, exprimându-și acordul ca moștenitoarei - Cazac Aliona, să i se elibereze certificat de moștenitor testamentar, fapt confirmat prin Declarația privind interpretarea testamentului autentificată cu nr. 2278 la 06.06.2024.
22. Referitor la reclamanta Toderașco Maraş Natalia, având în vedere că la momentul deschiderii procedurii succesorale domiciliul real al acesteia nu era fost cunoscut, întrucât, conform investigațiilor întreprinse, aceasta nu se afla pe teritoriul Republica Moldova şi/sau nu avea domiciliului în Republica Moldova, notarul a procedat conform Legii privind procedura notarială, realizând înștiințarea prin intermediul publicării unui anunț în Monitorul Oficial al Republicii Moldova (a se vedea Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 302-304, Partea a V-a, din data de 12.07.2024).
23. Totodată, intervenientul accesoriu a susținut că persoanele interesate au fost invitate în mod oficial să se prezinte la sediul notarului pe data de 24.07.2024, ora 12:00, pentru a face cunoștință cu dispozițiile testamentului întocmit de către defuncta Toderașco Luchia, însă nici o persoană nu s-a prezentat la data stabilită. Ulterior, la data de 24.09.2024 Toderașco Maraş Natalia s-a înfățișat la notar, iar în urma citirii testamentului a declarat că își exprimă dezacordul cu conținutul acestuia, afirmând că „*mama ei nu o dată i-a spus că dânsa este unica moştenitoare la averea ei, motiv pentru care are rezerve că testamentul este semnat de mama sa” şi că „interpretează testamentul ca o falsă desemnare a unicului moștenitor testamentar la averea defunctei”*.
24. Drept urmare, reclamanta a fost notificată cu privire la faptul că acesteia i se acordă un termen de 30 (treizeci) de zile calendaristice pentru depunerea cererii de anulare a testamentului, fapt pentru care finalizarea procedurii succesorale a fost amânată.
25. La fel, reclamanta a fost atenționată că, în cazul neprezentării dovezilor privind înaintarea acțiunii în anulare a testamentului în termenul indicat și/sau a încheierii instanței judecătorești cu privire la suspendarea eliberării certificatului de moștenitor în temeiul testamentului, așa cum prevede articolul 73 din Legea privind procedura notarială, notarul este îndreptățit să execute prevederile testamentului indicat supra cu procedura succesorală, cu condiția constatării, cu certitudine, a faptelor necesare pentru interpretarea ce a fost făcută de către ceilalți moștenitori descendenți și să finalizeze examinarea cererii privind eliberarea certificatului de moștenitor.
26. Mai mult, în conținutul referinței, intervenientul accesoriu – notarul Cramarenco Valentina, și-a expus și poziția asupra solicitării reclamantei privind anularea Testamentului nr. ***** din ***** și suspendarea eliberării certificatului de moștenitor, iar, în acest sens, a considerat necesar, mai întâi, de a face claritate asupra următoarelor aspecte: valabilitatea testamentului nr. ***** la *****, iar, la final, să se analizeze dacă reclamanta prezintă suficiente probe pentru a combate prezumția de legalitate de care se bucură actele autentice notariale.

27. În ceea ce privește îndeplinirea condițiilor de fond și de formă la întocmirea testamentului a cărui anulare se cere, intervenientul accesoriu a indicat că la data de *****, la sediul biroului notarial, situat pe adresa – or. Căuşeni, str. Meşterul Stanciu, nr. 3, s-a prezentat cet. Toderașco Luchia, născută la *****, IDNP*****, domiciliată în Republica Moldova, raionul *****, satul *****, identitatea căreia a fost stabilită în baza paşaportului XIII-БМ Nr. ***** eliberat de SEAI *****, la 14.06.1983. Fiind în deplina facultăților mintale, având capacitate de exerciţiu şi nesilită de nimeni, având responsabilitate în fapt, adică fiind conştientă de acţiunile sale şi de efectele juridice ale acţiunilor sale, cet. Toderașco Luchia a solicitat întocmirea testamentului prin care a dat următoarea dispoziție pentru cauză de moarte: „*Toate bunurile, care îmi vor aparţine în ziua încetării mele din viață, în acelaşi număr: casa de locuit și terenul aferent acesteia, situat în intravilanul satului *****, grădina şi toate terenurile agricole, situate în extravilanul satului *****, raionul *****, TESTEZ fiicei, Cazac Aliona, născută la *****”*.

28. Astfel, testamentul a fost autentificat cu nr. ***** la ***** şi înregistrat în Registrul actelor notariale AA nr. 004039/1097 început la 07.12.2007 - terminat la 27.02.2008. Cheltuielile legate de autentificarea testamentului au fost suportate personal de solicitantul actului notarial și anume: taxa de stat 5,00 (cinci) lei şi plata pentru serviciul notarial 45,00 (patruzeci şi cinci) lei. Testamentul a fost întocmit în 2 (două) exemplare identice, dintre care unul se păstrează în arhiva notarului, iar altul a fost înmânat testatorului. Consimţământul la autentificarea actului notarial a fost exteriorizat prin semnătura solicitantei pe ambele exemplare ale actului. Dat fiind faptul că forma testamentului este una autentică, întrucât actul a fost autentificat notarial, acesta se prezumă legal şi se bucură de puterea unui adevăr juridic, deoarece beneficiază de prezumţia de adevăr, veridicitate şi temeinicie. Orice acţiune privind declararea nulității un asemenea act trebuie fundamentată şi dovedită dincolo de orice îndoială, în acest sens fiind incidente prevederile articolului 5 alin. (8) din Legea nr. 246 din 15.11.2018 privind procedura notarială, conform cărora „actul notarial purtând ştampila şi semnătura notarului este de autoritate publică, se prezumă legal, veridic şi are forţă probantă şi, după caz, forţă executorie prevăzută de lege”.

29. Astfel, intervenientul accesoriu a reiterat că cererea reclamantei privind declararea nulității testamentului autentificat cu nr. ***** la ***** este vădit neîntemeiată și, drept consecință, urmează a fi respinsă în totalitate, deoarece în susținerea pretențiilor sale reclamanta nu a prezentat probe pertinente, concludente și utile pentru a demonstra dezacordul său cu legalitatea testamentului vizat, or partea reclamantă își întemeiază pretențiile pe o serie de supoziții proprii, bazate pe propriile simțuri și convingeri, fără a aduce probe sau înscrisuri care contestă semnătura testatoarei și/sau cu privire la voința contrară a acesteia din urmă, acțiunea reclamantei fiind întemeiată pe considerentul că „mama sa nu o dată i-a spus că ea este unica moștenitoare la averea ei, motiv pentru care are rezerve că testamentul este semnat de mama sa”, interpretând testamentul „ca o falsă desemnare a unicului moștenitor testamentar la averea defunctei”. De asemenea, consideră că argumentul reclamantei prin care aceasta a susținut că ea nu a cunoscut despre existența testamentului este unul inadmisibil pentru a combate valabilitatea unui asemenea act juridic, deoarece testamentul este un act juridic cu caracter secret, secretul testamentului

fiind protejat de lege, iar notarul sau o altă persoană care autentifică testamentul nu au dreptul până la deschiderea succesiunii să dea publicității date despre conținutul testamentului, despre întocmirea, modificarea sau revocarea lui, în conformitate cu prevederile articolului 2193 din Codul civil, menționând, totodată, că secretul testamentului joacă un rol de protecție a testatorului față de eventualele violențe sau atentate la viața și integritatea corporală ce se pot ivi din partea moștenitorilor care au fost dezmoșteniți și care nu sunt de acord cu asemenea realități.

30. În orice caz, intervenientul accesoriu consideră că pentru a fi declarat nul un asemenea act este imperios necesar ca întocmirea lui să încalce condițiile de valabilitate a actelor (de fond sau formă), fie regulile comune tuturor formelor de testamente, fie dispozițiile legale specifice testamentelor autentice. Acțiunea cu privire la declararea nulității testamentelor autentice este o chestiune serioasă, care necesită prezentarea unor probe pertinente, concludente și utile, de unde rezultă dincolo de orice îndoială că testamentul este nul, prin prisma condițiilor de fond sau formă, or, în speță, acțiunea reclamantei nu este altceva decât un dezacord exprimat în semn de protest față de moștenitorul desemnat prin testament și fată de ultima voință a testatoarei prin care a fost dezmoștenită într-un asemenea mod și, drept consecință, demonstrează exercitarea drepturilor subiective civile cu rea-credință, abuziv și neîntemeiat.

31. În concluzie, intervenientul accesoriu a opinat că testamentul autentificat cu nr. ***** din ***** beneficiază de prezumția de legalitate, veridicitate și temeinicie, conform articolului 5 alin. (8) din Legea nr. 246/2018 privind procedura notarială, iar reclamanta nu a prezentat probe pertinente și concludente care să răstoarne această prezumție, iar, astfel, fără a demonstra, dincolo de orice îndoială rezonabilă, existența unor vicii de formă sau de fond ale testamentului, cererea sa nu poate fi admisă, fiind vădit nefondată și urmând a fi respinsă în totalitate.

32. *Reprezentantul reclamantei, Toderaşco Maraş Natalia, avocatul Butescu Tudor*, în ședința de judecată a susținut integral cererea de chemare în judecată depusă, în baza motivelor de fapt și de drept indicate în conținutul acesteia și a solicitat admiterea în totalitate a acțiunii.

33. *Reprezentantul pârâtei Cazac Aliona, avocatul Grigoraş Renat,* în ședința de judecată, a solicitat respingerea cererii de chemare în judecată depusă de către Toderașco Maraș Natalia împotriva lui Cazac Aliona, intervenient accesoriu – notarul Cramarenco Valentina, cu privire la constatarea faptului acceptării succesiunii după decesul lui Toderașco Luchia și declararea nulității testamentului întocmit la ***** de Toderașco Luchia, autentificat notarial și înregistrat cu nr. ***** din *****, iar în susținerea poziției sale a indicat că testamentul autentificat notarial beneficiază de prezumția absolută de legalitate, fiind un act juridic autentic, or argumentele părții reclamante referitoare la faptul că defuncta i-a promis reclamantei că-i va lăsa toată averea după moarte nu au acoperire juridică. Mai mult, reprezentantul pârâtei consideră că, în speța dedusă judecății, lipsește însuși temeiul juridic al acțiunii de nulitate (absolută sau relativă), iar afirmațiile reclamantei privind existența suspiciunilor legate de falsificarea semnăturii testatoarei aplicată în conținutul testamentului autentificat notarial, în lipsa vreunor probe confirmative în acest sens, nu reprezintă temei de nulitate a testamentului, în condițiile în care prin ordonanța procurorului din 24.12.2024 s-a dispus neînceperea urmăririi penale la

sesizarea depusă de Toderașco Maraș Natalia pe faptul falsificării unui act oficial, soluția procurorului de caz fiind menținută de procurorul ierarhic superior, dar și de judecătorul de instrucție. Referitor la solicitarea reclamantei privind constatarea faptului acceptării succesiunii și a locului ei deschidere după decesul mamei sale, Toderașco Luchia, reprezentantul pârâtei a relevat că această pretenție nu este reglementată de normele Codului civil după modificările intervenite la 01.03.2019, iar prevederile legislației materiale civile vechi nu se aplică în cazul persoanelor decedate după această dată. În plus, în cazul moștenirii testamentare nu se aplică regulile moștenirii legale, reclamanta fiind înlăturată de la succesiune odată cu întocmirea testamentului.

34. În concluzie, reprezentantul pârâtei a solicitat respingerea cererii de chemare în judecată în baza motivelor de fapt și de drept expuse, cu încasarea de la pârâtă în beneficiul reclamantei a cheltuielilor de asistență juridică suportate în prezentul proces, în sumă de 5 000,00 lei.

<u>Aprecierea instanței:</u>

35. Ascultând explicațiile participanților la proces, studiind materialele dosarului și raportându-le, per ansamblu, la prevederile legale ce guvernează spața, instanța de judecată consideră necesar de a respinge cererea de chemare în judecată, din următoarele considerente.
36. Potrivit dispozițiilor articolului 118 alin. (1) și (3) din Codul de procedură civilă, „*fiecare parte trebuie să dovedească circumstanțele pe care le invocă drept temei al pretențiilor și obiecțiilor sale dacă legea nu dispune altfel. Circumstanțele care au importanță pentru soluționarea justă a cauzei sunt determinate definitiv de instanța judecătorească pornind de la pretențiile și obiecțiile părților și ale altor participanți la proces, precum și de la normele de drept material și procedural ce urmează a fi aplicate*”.
37. Conform articolului 121 din Codul de procedură civilă, *instanța judecătorească reține spre examinare și cercetare numai probele pertinente care confirmă, combat ori pun la îndoială concluziile referitoare la existența sau inexistența de circumstanțe, importante pentru soluționarea justă a cazului.*
38. Totodată, conform articolului 130 alin. (1)-(3) din Codul de procedură civilă, „*instanța judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multiaspectuală, completă, nepărtinitoare și nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul și interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege. Nici un fel de probe nu au pentru instanța judecătorească o forță probantă prestabilită fără aprecierea lor. Fiecare probă se apreciază de instanță privitor la pertinența, admisibilitatea, veridicitatea ei, iar toate probele în ansamblu, privitor la legătura lor reciprocă și suficiența pentru soluționarea cauzei*”.
39. În conformitate cu prevederile articolului 239 din Codul de procedură civilă, *hotărârea judecătorească trebuie să fie legală și întemeiată. Instanța își întemeiază hotărârea numai pe circumstanțele constatate nemijlocit de instanță și pe probele cercetate în ședință de judecată.*

40. În temeiul articolului 240 alin. (1) din Codul de procedură civilă, *„la deliberarea hotărârii, instanța judecătorească apreciază probele, determină circumstanțele care au importanță pentru soluționarea cauzelor, care au fost sau nu stabilite, caracterul raportului juridic dintre părți, legea aplicabilă soluționării cauzei și admisibilitatea acțiunii”.*
41. În ședința de judecată s-a constatat că notarul Cramarenco Valentina la ***** a înregistrat Testamentul cu nr. *****, la solicitarea formulată de Toderașco Luchia, născută la 01.11.1994, IDNP*****, domiciliată în satul *****, raionul *****, prin care testatoarea a dat următoarea dispoziție pentru cauză de moarte: „Toate bunurile, care îi vor aparține în ziua încetării sale din viață, în același număr: casa de locuit și terenul aferent ei, situat în intravilanul satului *****, grădina și toate terenurile agricole, situate în extravilanul satului *****, raionul *****, testează fiicei, Cazac Aliona, născută la *****” (f.d. 22).
42. Ulterior, la 20 iunie 2024 Toderașco Luchia a decedat, fapt confirmat prin certificatul de deces eliberat de ASP cu nr. DC-IV 2123162, iar la cererea persoanei care și-a justificat interesul legitim, Cazac Aliona, la notar a fost pornit dosarul succesoral pentru moștenirea întregii averi ce a aparținut defunctei – dosarul succesoral nr. 699628/38.2022 (f.d. 16).
43. Totodată, în conținutul referinței la cererea de chemare în judecată înaintată de intervenientul accesoriu – notarul Cramarenco Valentina, au fost descrise, în mod succesiv și amănunțit, evenimentele și acțiunile care s-au desfășurat înainte de producerea decesului testatoarei, Toderașco Luchia, odată cu întocmirea testamentului autentificat notarial, dar și după intervenirea decesului acesteia.
44. Astfel, s-a constatat că defuncta, Toderașco Luchia, s-a prezentat la ***** la sediul biroului notarial situat pe str. Meșterul Stanciu, nr. 3, or. Căușeni și a solicitat întocmirea testamentului, fapt confirmat prin explicațiile date de intervenientul accesoriu, notarul Cramarenco Valentina, în referința depusă. În continuare, notarul a stabilit identitatea persoanei pe nume Toderașco Luchia, născută la *****, IDNP*****, domiciliată în Republica Moldova, raionul *****, satul *****, în baza paşaportului Seria XIII-БМ Nr. ***** eliberat de SEAI ***** la 14.06.1983, iar aceasta din urmă, fiind în deplina facultăților mintale, având capacitate de exerciţiu şi nesilită de nimeni, având responsabilitate în fapt, adică fiind conştientă de acţiunile sale şi de efectele juridice ale acţiunilor sale, a solicitat întocmirea testamentului prin care a dat următoarea dispoziție pentru cauză de moarte: „*Toate bunurile, care îmi vor aparţine în ziua încetării mele din viață, în acelaşi număr: casa de locuit şi terenul aferent acesteia, situat în intravilanul satului *****, grădina şi toate terenurile agricole, situate în extravilanul satului *****, raionul *****, TESTEZ fiicei, Cazac Aliona, născută la *****.”*
45. Drept urmare, testamentul întocmit, conținând ultima voință a testatoarei, a fost autentificat de către notarul Cramarenco Valentina cu nr. ***** la ***** şi înregistrat în Registrul actelor notariale AA nr. 004039/1097 început la 07.12.2007 - terminat la 27.02.2008. Cheltuielile legate de autentificarea testamentului au fost suportate personal de solicitantul actului notarial și anume: taxa de stat 5,00 (cinci) lei şi plata pentru serviciul notarial 45,00 (patruzeci şi cinci) lei. Testamentul a fost întocmit în 2 (două)

exemplare identice, dintre care unul se păstrează în arhiva notarului, iar altul a fost înmânat testatoarei.

46. După decesul testatoarei Toderașco Luchia, la cererea persoanei care a justificat interesul legitim, Cazac Aliona, la notar a fost pornit dosarul succesoral nr. 699628/38.2022 pentru moștenirea întregii averi ce a aparținut defunctei.
47. În acest sens, s-a constatat că defuncta a întocmit testament și anume cel prezentat de către moștenitoarea Cazac Aliona, autentificat cu nr. ***** la ***** de către notarul Cramarenco Valentina, cu sediul biroului în or. *****, str. Meșterul Stanciu, nr. 3, totodată stabilindu-se, conform datelor din registrul electronic, că testamentul nu a fost revocat.
48. Mai mult, în urma investigațiilor efectuate în cadrul procedurii succesorale, s-a constatat că defuncta a avut 3 (trei) copii: fiica Serova Margarita, cetățean al Republicii Moldova, născută la data de*****, domiciliată pe str. *****, nr. *****, satul *****, raionul *****, Republica Moldova, având numărul de identificare (IDNP) *****; fiica Toderașco Maraș Natalia, cetățean al Republicii Moldova, născută la data de *****, pe str. *****, nr. *****, satul *****, raionul *****, Republica Moldova, având numărul de identificare (IDNP) *****; și fiica Cazac Aliona, cetățean al Republicii Moldova, născută la data de *****, pe str. *****, nr. *****, satul *****, raionul *****, Republica Moldova.
49. În continuare, potrivit explicațiilor din conținutul referinței depuse de intervenientul accesoriu, notarul Cramarenco Valentina, informația despre deschiderea dosarului succesoral a fost publicată la data de 01.08.2022 pe pagina web a Camerei Notariale, în conformitate cu articolul 71 din Legea 246/2018 privind procedura notarială, iar eliberarea certificatului de moștenitor a fost planificată, în prealabil, la expirarea termenului de cel puțin 6 (șase) luni din data publicării avizului, cu condiția constatării, cu certitudine, a faptelor necesare pentru justificarea cererii privind eliberarea certificatului respectiv.
50. Concomitent, în conformitate cu articolul 74 din Legea privind procedura notarială, la notar au fost invitate toate persoanele interesate, inclusiv descendenții defunctei, în vederea parcurgerii procedurii de citire a testamentului, pentru a face cunoștință cu conținutul dispozițiilor sale și pentru a înțelege în mod concret dacă prin dispozițiile acestuia au fost excluși (exheredaţi/dezmoșteniți) de la succesiunea defunctei.
51. În acest sens, intervenientul accesoriu a indicat în conținutul referinței depuse că fiica defunctei, Serova Margarita, s-a prezentat personal la notar, unde a făcut cunoștință cu dispozițiile testamentului întocmit de către defunctă și, totodată, a declarat că nu are obiecții în acest sens, exprimându-și acordul ca moștenitoarei - Cazac Aliona, să i se elibereze certificat de moștenitor testamentar, fapt confirmat prin Declarația privind interpretarea testamentului autentificată cu nr. 2278 la 06.06.2024.
52. În același sens, în urma investigațiilor efectuate în cadrul proceduri succesorale s-a constatat că reclamanta, Toderașco Maraș Natalia, la momentul deschiderii procedurii succesorale nu se afla pe teritoriul Republicii Moldova și nici nu avea, în fapt, domiciliu în Republica Moldova, întrucât nu locuia pe adresa vizei sale de domiciliu, motiv pentru care notarul a procedat conform Legii privind procedura notarială, realizând înștiințarea

prin intermediul publicării unui anunț în Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 302-304, Partea a V-a, din data de 12.07.2024 (f.d. 32-34).

53. Totodată, intervenientul accesoriu a susținut în conținutul referinței depuse că persoanele interesate au fost invitate în mod oficial să se prezinte la sediul notarului pe data de 24.07.2024, ora 12:00, pentru a face cunoștință cu dispozițiile testamentului întocmit de către defuncta Toderașco Luchia, însă nici o persoană nu s-a prezentat la data stabilită.
54. Ulterior, la data de 24.09.2024 reclamanta, Toderașco Maraş Natalia, s-a înfățișat la notar, iar în urma citirii testamentului aceasta a declarat că își exprimă dezacordul cu conținutul actului întocmit, afirmând că are rezerve privind faptul semnării testamentului de către mama sa, în condițiile în care mama sa a asigurat-o că ea este unica moștenitoare a averii sale, iar, astfel, consideră că testamentul reprezintă o falsă desemnare a pârâtei, Cazac Aliona, în calitate de unic moștenitor testamentar la averea defunctei.
55. Drept urmare, reclamanta a fost notificată de către notar cu privire la faptul acordării unui termen de 30 de zile calendaristice pentru depunerea cererii de anulare a testamentului, drept realizat de către reclamantă prin depunerea prezentei acțiuni în instanța de judecată.
56. În acest sens, analizând conținutul cererii de chemare în judecată, instanța relevă că aceasta conține două pretenții principale: - constatarea faptului acceptării succesiunii de către petiționara Toderașco Maraş Natalia, după decesul mamei sale, Toderașco Luchia; - anularea testamentului autentificat notarial cu nr. ***** la ***** de către notarul Cramarenco Valentina, prin care Toderașco Luchia a testat întreaga sa avere fiicei, Cazac Aliona.
57. Cu referire la solicitarea reclamantei privind constatarea faptului acceptării succesiunii și a locului ei de deschidere de către petiționara (reclamanta) Toderașco Maraş Natalia, după decesul mamei sale, Toderașco Luchia, instanța reține că acest capăt de cerere este motivat, în drept, în conținutul cererii de chemare în judecată, în baza dispozițiilor articolelor 1440 și 1516 alin. (3), (4) din Codul civil (redacția în vigoare până la modificările intervenite la 01.03.2019), or instanța constată că reclamanta își fundamentează pretențiile succesorale în mod eronat, întrucât decesul mamei sale, Toderașco Luchia, a survenit la data de *****, deci după modificările intervenite la 01.03.2019 în Codul civil, inclusiv în materia moștenirii, iar, astfel, aplicabile speței deduse judecății sunt prevederile Codului civil în vigoare la momentul deschiderii succesiunii, în care nu se mai regăsesc prevederile corespondente articolelor 1440 și 1516 alin. (3), (4) din Codul civil (redacția în vigoare până la modificările intervenite la 01.03.2019).
58. Astfel, deși reclamanta solicită să fie constatat faptul acceptării succesiunii rămase după decesul mamei sale, Toderașco Luchia, potrivit noilor reglementări legiuitorul a consacrat principiul dobândirii de plin drept a moștenirii, fiind exclus principiul renunțării implicite (prin neacceptare în termen de 6 luni de la decesul persoanei ce a lăsat moștenirea), iar, astfel instanța atestă că reclamanta în mod eronat a făcut trimitere la normele aplicabile în materie succesorală, atunci când a indicat că hotărârea judecătorească privind constatarea faptului acceptării succesiunii trebuie să servească drept temei pentru deschiderea procedurii succesorale după decesul mamei sale și

eliberarea pe numele său a certificatul de moștenitor legal asupra averii succesorale rămase după decesul ei, întrucât noile reglementări din materie succesorală instituie prezumției acceptării moștenirii, cu condiția ca succesorul să nu fie nedemn și/sau să nu fie dezmoștenit prin testament (fie expres, fie tacit - prin excluderea acestuia din cercul de moștenitori). În acest fel, legiuitorul renunță la termenul de opțiune succesorală de 6 (șase) luni, astfel cum a fost prevăzut la articolul 1517 din Codul civil (redacția în vigoare până la modificările intervenite la 01.03.2019). Totodată, potrivit noilor reglementări, care sunt aplicabile în speță, moștenitorul își poate manifesta voința de acceptare a moștenirii prin două modalități: - expres, potrivit alin. (3) al articolului 2390 din Codul civil, prin depunerea unei declarații de acceptare a moștenirii în formă autentică la notarul care desfășoară procedura succesorală înainte de expirarea termenului de renunțare; - implicit, prin nerenunțarea la succesiune în termenul prevăzut de lege, care este de 3 luni de la momentul când a aflat despre moștenire și despre temeiul chemării la moștenire. De asemenea, potrivit alin. (2) al articolului 2390 din Codul civil, la expirarea termenului de renunțare, moștenirea se consideră acceptată de către moștenitor.

59. În sensul celor menționate, instanța apreciază că solicitarea reclamantei privind constatarea faptului acceptării succesiunii și a locului ei de deschidere este neîntemeiată și, totodată, inadmisibilă, în condițiile în care la momentul deschiderii moștenirii această posibilitate a succesorului legal de a beneficia de patrimoniul succesoral al defunctei nu mai este reglementată de dispozițiile legislației civile materiale.
60. Mai mult, având în vedere existența unui testament autentificat notarial prin care defuncta și-a testat toată averea în beneficiul unei persoane concrete, iar succesiunea a fost deschisă la cererea beneficiarului care a prezentat la notar testamentul întocmit în favoarea sa, eventualii succesori legali care au fost dezmoșteniți și care, potrivit prevederilor legale, sunt chemați să participe la citirea testamentului, nu au drept de opțiune succesorală, ci doar de a contesta prevederile testamentului în ordinea prevăzută de lege.
61. Sub acest aspect, în conformitate cu articolul 10 alin. (1) din Codul civil, persoanele fizice și juridice participante la raporturile juridice civile trebuie să își exercite drepturile și să își execute obligațiile cu bună-credință, în acord cu legea, cu contractul, cu ordinea publică și cu bunele moravuri. Buna-credință se prezumă până la proba contrară.
62. Astfel, legislația materială civilă garantează și pune la baza guvernării unui raport juridic principiul „bunei-credințe”, iar din interpretarea prin coroborare a prevederile articolelor 10, 11 și 13 din Codul civil, se constată că drepturile garantate de legislația în vigoare nu pot fi folosite cu rea-credință, în vederea cauzării de daune, prejudicii unui alt subiect de drept, în acest sens fiind instituite mecanisme de prevenire pentru a garanta exercitarea de către justițiabili cu bună-credință a drepturilor de care beneficiază.
63. Prin prezenta acțiune, reclamanta, Toderașco Maraș Natalia, a solicitat anularea testamentului nr. ***** din ***** și suspendarea eliberării succesiunii, invocând faptul existenței suspiciunilor că semnătura din numele testatoarei Toderașco Luchia nu a fost efectuată de către aceasta.
64. Cu referire la speța dedusă judecății, prin prisma argumentelor invocate în cererea de chemare în judecată de reclamantă și care au fost susținute în ședința de judecată de către

reprezentantul acesteia, avocatul Butescu Tudor, precum și în baza prevederilor legale care reglementează condițiile de întocmire a testamentului și cele de nulitate a actului juridic, instanța va analiza existența sau lipsa temeiurilor de nulitate a testamentului.

65. În acest sens, conform articolului 1449 din Codul civil (redacția în vigoare până la modificările intervenite la 01.03.2019), testamentul este definit ca fiind actul juridic solemn, unilateral, revocabil și personal prin care testatorul dispune cu titlu gratuit, pentru momentul încetării sale din viață, de toate bunurile sale sau de o parte din ele.
66. În același timp, articolul 2191 din Codul civil (redacția în vigoare din 01.03.2019) redefinește testamentul ca fiind actul unilateral, personal și revocabil prin care o persoană, numită testator, dispune, în una dintre formele cerute de lege, pentru timpul când nu va mai fi în viață.
67. În conformitate cu articolul 316 alin. (1) din Codul civil, actul juridic poate fi încheiat verbal, în scris sau în formă autentică.
68. Conform articolului 2226 alin. (1)-(2) din Codul civil, testamentul autentic este testamentul autentificat de notar, potrivit dispozițiilor generale. Testamentul de întocmește de un notar în baza declarației verbale a testatorului în fața notarului sau în baza unui text predat notarului de către testator, cu declarația că acesta este testamentul său.
69. În conformitate cu articolul 1469 alin. (1) din Codul civil, în vigoare la data întocmirii testamentului, testamentul este nul dacă sunt prezente condițiile de nulitate a actelor juridice.
70. Totodată, conform articolului 1473 din Codul civil, în vigoare la data întocmirii testamentului, valabilitatea testamentului poate fi contestată, în temeiul condițiilor de nulitate a actelor juridice, de către moștenitorii legali și de alte persoane interesate.
71. Deci, nulitatea testamentului poate fi invocată în condițiile de nulitate a actelor juridice, iar, în acest sens, deși a făcut trimitere la unele prevederi ale Codului civil ce țin de nulitatea absolută, partea reclamantă a invocat ca temei concret de nulitate relativă prevederile articolului 227 din Codul civil, în vigoare la data întocmirii testamentului.
72. Conform articolului 227 alin. (1) și (2) din Codul civil, în vigoare la momentul întocmirii testamentului, (*1) Actul juridic încheiat în baza unei erori considerabile poate fi declarat nul de instanța de judecată. (2) Eroarea este considerabilă dacă la încheiere a existat o falsă reprezentare referitor la: a) natura actului juridic; b) calitățile substanțiale ale obiectului actului juridic; c) părțile actului juridic (partenerul sau beneficiarul), în cazul în care identitatea acestora este motivul determinant al încheierii actului juridic.*
73. Din interpretarea acestor prevederi legale rezultă că eroarea este reprezentarea falsă a realității la încheierea actului juridic. Actul juridic încheiat în baza erorii este lovit de nulitate relativă. Pentru ca eroarea să constituie temei de anulare a actului juridic este necesar ca ea să fie considerabilă, în sensul că elementul asupra căruia reprezentarea este falsă să fie determinant pentru încheierea actului, astfel încât dacă ar fi fost cunoscută realitatea, actul nu s-ar fi încheiat.
74. Astfel, partea reclamantă a evidențiat în cererea de chemare în judecată, cu referire la eroarea ce poate constitui temei de nulitate relativă la încheierea actului juridic, în acest caz, a testamentului – eroarea referitoare la părțile actului juridic.

75. Sub acest aspect, instanța reține că eroarea asupra părții cu care s-a încheiat actul juridic (error in personam) produce efecte numai în cazul în care identitatea acesteia este motivul determinant al încheierii actului juridic, or în conținutul cererii de chemare în judecată reclamanta nu a indicat în ce a constat eroarea testatoarei Toderașco Luchia în momentul încheierii testamentului prin care a testat întreaga sa avere pârâtei, Cazac Aliona. Simpla afirmație a reclamantei conform căreia mama sa i-a promis că ea va fi unica ei moștenitoare nu poate constitui temei de a considera că testatoarea s-a aflat în eroare atunci când a întocmit testamentul, în condițiile în care testamentul a fost autentificat notarial, notarul fiind obligat, potrivit legii, să-i explice testatorului condițiile încheierii acestui act juridic și consecințele sale, să verifice manifestarea de voință a acestuia la momentul dispunerii de averea sa pentru cauză de moarte, astfel notarul fiind un garant al respectării prevederilor legale în momentul încheierii actului juridic respectiv.
76. De asemenea, partea reclamantă, la invocarea nulității testamentului, a făcut trimitere și la faptul că semnătura testatoarei, Toderașco Luchia, din testamentul întocmit la ***** nu ar aparține acesteia, însă nu a prezentat nici o probă confirmativă în acest sens, având în vedere că sarcina probațiunii revine celui care face o afirmație înaintea instanței de judecată, or, în conformitate cu articolul 118 alin. (1) din Codul de procedură civilă, fiecare parte trebuie să dovedească circumstanțele pe care le invocă drept temei al pretențiilor și obiecțiilor sale dacă legea nu dispune altfel.
77. Instanța reiterează că testamentul a cărui nulitate se solicită de către partea reclamantă a fost autentificat cu nr. ***** la ***** şi înregistrat în Registrul actelor notariale AA nr. 004039/1097 început la 07.12.2007 - terminat la 27.02.2008. Cheltuielile legate de autentificarea testamentului au fost suportate personal de solicitantul actului notarial şi anume: taxa de stat 5,00 (cinci) lei şi plata pentru serviciul notarial 45,00 (patruzeci şi cinci) lei. Testamentul a fost întocmit în 2 (două) exemplare identice, dintre care unul se păstrează în arhiva notarului, iar altul a fost înmânat testatorului. Consimţământul la autentificarea actului notarial a fost exteriorizat prin semnătura solicitantei pe ambele exemplare ale actului. Întrucât forma testamentului este una autentică, actul juridic fiind autentificat notarial, acesta se prezumă legal şi se bucură de puterea unui adevăr juridic, iar, astfel, beneficiază de prezumţia de adevăr, veridicitate şi temeinicie. Orice acţiune privind declararea nulității un asemenea act trebuie fundamentată şi dovedită dincolo de orice îndoială, în acest sens fiind incidente prevederile articolului 5 alin. (8) din Legea nr. 246 din 15.11.2018 privind procedura notarială, conform cărora actul notarial purtând ştampila şi semnătura notarului este de autoritate publică, se prezumă legal, veridic, are forţă probantă şi, după caz, forţă executorie prevăzută de lege.
78. Or, în susținerea cererii privind declararea nulității testamentului autentificat cu nr. ***** la ***** reclamanta nu a prezentat probe pertinente, concludente și utile pentru a demonstra dezacordul său cu legalitatea testamentului vizat, pretențiile acesteia bazându-se pe anumite presupuneri proprii, fără vreun temei juridic și fără a fi prezentate probe sau înscrisuri care ar contesta semnătura testatoarei și/sau voința acesteia din urmă. Mai mult, instanța respinge argumentul reclamantei prin care aceasta a susținut că ea nu a cunoscut despre existența testamentului pentru a combate valabilitatea unui asemenea act juridic, întrucât testamentul este un act juridic cu caracter secret, secretul testamentului

fiind protejat de lege, iar notarul sau o altă persoană care autentifică testamentul nu au dreptul până la deschiderea succesiunii să dea publicității date despre conținutul testamentului, despre întocmirea, modificarea sau revocarea lui, în conformitate cu prevederile articolului 2193 din Codul civil, totodată secretul testamentului având un rol de protecție a testatorului față de eventualele violențe sau atentate la viața și integritatea sa corporală ce se poate manifesta din partea succesorilor care au fost dezmoșteniți și care nu sunt de acord cu ultima voință a testatorului.

79. În acest sens, pentru a fi declarat nul un asemenea act este necesar ca întocmirea lui să încalce condițiile de valabilitate a actelor juridice (de fond sau formă), comune tuturor formelor de testamente, dar în mod special dispozițiile legale specifice testamentelor autentice. Acțiunea cu privire la declararea nulității testamentelor autentice necesită prezentarea unor probe pertinente, concludente și utile, care să demonstreze dincolo de orice îndoială că testamentul este nul, fie prin prisma condițiilor de fond, fie a celor de formă, or, în speță, instanța apreciază că acțiunea reclamantei reprezintă, de fapt, un dezacord exprimat fată de ultima voință a testatoarei, prin care aceasta a dezmoștenit-o, testând toată averea sa în favoarea pârâtei.
80. Sub acest aspect, în opinia instanței, testamentul autentificat cu nr. ***** din ***** beneficiază de prezumția de legalitate, veridicitate și temeinicie, conform articolului 5 alin. (8) din Legea nr. 246/2018 privind procedura notarială, iar reclamanta nu a prezentat probe pertinente și concludente care să răstoarne această prezumție și care ar demonstra, dincolo de orice îndoială rezonabilă, existența unor vicii de formă sau de fond ale testamentului.
81. De asemenea, instanța respinge argumentele reclamantei și ale reprezentantului acesteia referitoare la faptul că testamentul autentificat notarial și înregistrat cu nr. ***** din ***** nu a fost semnat de mama sa, Toderașco Luchia, întrucât la materialele cauzei nu există nici o probă care ar confirma aceste declarații, fapt pentru care instanța le apreciază ca fiind pur declarative, fără a conține un suport probatoriu și juridic în sensul formulat.
82. Așadar, examinând conținutul Testamentului nr. ***** din *****, prin prisma respectării condițiilor de fond și de formă prevăzute de lege pentru valabilitatea actului juridic, instanța constată lipsa temeiurilor de nulitate a acestui testament, actul juridic menționat întrunind toate condițiile de formă și de conținut pentru a fi considerat perfect valabil, motiv pentru care acțiunea în anulare urmează a fi respinsă.
83. În condițiile în care instanța a conchis că pretenția cu privire la declararea nulității testamentului sau anularea acestui act juridic este o pretenție neîntemeiată, subsecvent, urmează a fi respinsă de instanța de judecată și pretenția cu privire la declararea nulității certificatului de moștenitor testamentar eliberat pe numele pârâtei Cazac Aliona, dar și pretenția privind suspendarea procedurii succesorale.
84. Sintetizând circumstanțele descrise, raportate la textele de lege enunțate, instanța ajunge la concluzia de a respinge cererea de chemare în judecată depusă de Toderașco Maraș Natalia împotriva lui Cazac Aliona, intervenient accesoriu – notarul Cramarenco Valentina, cu privire la constatarea faptului acceptării succesiunii după decesul lui Toderașco Luchia și declararea nulității testamentului întocmit la ***** de Toderașco Luchia, autentificat notarial și înregistrat cu nr. ***** din *****, ca fiind neîntemeiată.

85. În conformitate cu articolul 82 raportat la articolul 90 lit. i) din Codul pe procedură civilă, *cheltuielile de judecată se compun din taxa de stat şi cheltuielile de judecare a cauzei*, acestea din urmă incluzând și *cheltuielile pentru asistenta juridică suportate de către părți.*
86. Potrivit prevederilor articolului 94 alin. (1) din Codul de procedură civilă, *instanţa judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să plătească părţii care a avut câştig de cauză cheltuielile de judecată. Dacă acţiunea reclamantului a fost admisă parţial, acestuia i se compensează cheltuielile de judecată proporţional părţii admise din pretenţii, iar pârâtului – proporţional părţii respinse din pretenţiile reclamantului*.
87. De asemenea, conform articolului 96 alin. (1), (1^1) din Codul de procedură civilă, *instanţa judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să compenseze părţii care a avut câştig de cauză cheltuielile ei de asistenţă juridică, în măsura în care acestea au fost reale, necesare şi rezonabile. Cheltuielile menţionate la alin.(1) se compensează părţii care a avut câştig de cauză dacă aceasta a fost reprezentată în judecată de un avocat*.
88. În sensul prevederile legale menționate, instanța de judecată reține că, în speță, pârâta (partea care a câștigat procesul), în ședința de judecată, a fost reprezentată de avocatul Grigoraș Renat, în baza contractului de asistență juridică nr. 14 din 24 septembrie 2024 (mandatul Seria MA nr. ***** din *****). Potrivit bonului de plată seria DAA nr. 475050104 din 28.11.2024, pârâta a achitat pentru asistența juridică, în contul avocatului Grigoraș Renat, suma de 5 000,00 (cinci mii) lei (f.d. 37).
89. Totodată, instanța de judecată constată că reprezentantul pârâtei nu a anexat vreun raport de activitate al prestatorului de servicii juridice, cu indicarea și specificarea tuturor tarifelor stabilite pentru fiecare acțiune efectuată la examinarea cauzei, în vederea verificării dacă acestea au fost stabilite cu respectarea limitelor prevăzute în Anexa nr. 2 a Recomandărilor privind onorariile avocaților și compensarea de către instanțele de judecată a cheltuielilor de asistență juridică, aprobate prin Decizia Consiliului Avocaților din Republica Moldova nr. 2 din 30.03.2012 și modificate prin Hotărârea Consiliului Uniunii Avocaților nr. 19-02/27.05.2022 din 27 mai 2022.
90. La acest capitol, instanța de judecată face trimitere la practica judiciară constantă cu privire la încasarea cheltuielilor de judecată în cauzele civile și anume la soluționarea cererilor de restituire a cheltuielilor pentru asistență juridică acordată. Or, pornind de la practica CEDO, *„cheltuielile pentru asistența juridică trebuie să fie necesare, realmente angajate și rezonabile ca mărime. Pentru dovada cheltuielilor suportate, prin prisma practicii CEDO, se evidențiază necesitatea prezentării, de către partea care pretinde compensarea cheltuielilor, a următoarelor documente: a) dovada achitării onorariilor avocaților (copii de pe dispozițiile de plată prin virament sau bonurile de plată); b) copia de pe facturile de strictă evidență, emisă pentru clienți-persoane juridice și în alte cazuri stabilite de legislație; c) listă detaliată a actelor/acțiunilor efectuate de avocat și a timpului aferent acestora (cu tariful și orarul). De asemenea, pentru determinarea cuantumului compensației acordate, instanța de judecată, pentru a face o apreciere corectă, va mai ține cont de: a) complexitatea cauzei; noutatea și dificultatea întrebărilor juridice ridicate de speță; b) aportul avocatului la soluționarea cauzei; c) timpul și munca depusă de avocat; d) aptitudinile speciale necesare pentru a acorda*

asistența (cunoştinţe tehnice speciale, cunoaşterea profundă a unor reglementări de profil, cunoaşterea limbilor străine, a altor procedee de comunicare cu clienţi specifici etc.); e) faptul în ce măsură munca avocatului în cauza respectivă îi limitează capacitatea de a lucra în alte dosare; f) rezultatul obținut; g) restricțiile de timp impuse de client şi de circumstanțele cauzei; h) natura şi durata relației dintre avocat şi client; i) experiența, reputația şi abilitatea avocatului; j) justificarea şi ponderea mijloacelor de apărare utilizate în cauză; k) suma despăgubirilor pretinse/obținute în cauză; l) alți factori, la discreția instanței".

91. În circumstanțele create, instanța de judecată, la aprecierea corectă a cuantumului cheltuielilor de asistență juridică solicitate de pârâtă, ține cont de complexitatea cauzei, având în vedere dificultatea problemelor juridice ridicate de speță, participarea la ședințele de judecată, numărul ședințelor de judecată, rezultatul obținut etc.
92. Astfel, având în vedere aceste aprecieri, precum și faptul că, deși reprezentantul pârâtei nu a prezentat instanței un raport de activitate pentru prestarea de servicii juridice, cu indicarea concretă a tuturor acțiunilor efectuate în această cauză, precum și cu indicarea corelativă a tarifelor pentru fiecare acțiune, instanța de judecată apreciază că suma solicitată de pârâtă cu titlu de cheltuieli de asistență juridică este una reală, rezonabilă și justificată documentar.
93. Prin urmare, apreciind cuantumul cheltuielilor de asistență juridică prin raportare la mai multe criterii obiective legate de complexitatea cauzei, numărul ședințelor de judecate desfășurate, participarea nemijlocită la ședințele de judecată stabilite, rezultatul obținut în urma examinării cauzei etc., având în vedere că acțiunea formulată de Toderașco Maraș Natalia a fost respinsă integral, instanța va încasa de la acesta în beneficiul pârâtei, Cazac Aliona, cheltuielile de asistență juridică, în sumă de 5 000,00 (cinci mii) lei, cheltuieli pe care instanța le apreciază ca fiind reale, necesare și rezonabile.
94. Conform articolelor 238-241 din Codul de procedură civilă, instanța de judecată

H O T Ă R Ă Ș T E :

Se respinge cererea de chemare în judecată depusă de Toderașco Maraș Natalia împotriva lui Cazac Aliona, intervenient accesoriu – notarul Cramarenco Valentina, cu privire la constatarea faptului acceptării succesiunii după decesul lui Toderașco Luchia și declararea nulității testamentului întocmit la ***** de Toderașco Luchia, autentificat notarial și înregistrat cu nr. ***** din *****, ca fiind neîntemeiată.

Se încasează de la Toderașco Maraș Natalia în beneficiul lui Cazac Aliona cheltuielile de judecată pentru plata serviciilor de asistență juridică în sumă de 5000,00 (cinci mii) lei.

Se explică participanților la proces că instanța de judecată va întocmi hotărârea integrală, dacă participanții la proces, în termen de 30 de zile de la pronunțarea dispozitivului hotărârii, solicită în mod expres acest lucru. Termenul de 30 de zile este un termen de decădere.

Hotărârea poate fi atacată cu apel la Curtea de Apel Centru în termen de 30 de zile de la data pronunțării dispozitivului hotărârii, prin intermediul Judecătoriei Căușeni (sediul Central).

Președintele ședinței,
judecătorul **Ina Țîbîrnă**